

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Філологічний факультет
Кафедра української літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

проф. Борис БУНЧУК

“5” вересня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЯ ШЕВЧЕНКІАНА СВІТУ
(ЄВРОПА, АЗІЯ, АМЕРИКА, АВСТРАЛІЯ)
вибіркова

Освітньо-наукова програма Філологія _____
Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)
філологічний факультет _____
(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Чернівці

2022

Робоча програма навчальної дисципліни «Літературно-художня шевченкіана світу (Європа, Азія, Америка, Австралія)» складена відповідно до вимог її змісту (Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності) та відповідає освітньо-науковій програмі «Філологія» підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії (PhD) – спеціальності 035 Філологія.

Розробник: Мельничук Богдан Іванович, професор кафедри української літератури, доктор філологічних наук

Затверджено на засіданні кафедри української літератури

Протокол № 1 від 30 серпня 2022 року

Завідувач кафедри

Валентин МАЛЬЦЕВ

Схвалено методичною радою філологічного факультету

Протокол № 2 від 5 вересня 2022 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Алла АНТОФІЙЧУК

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
"ЛІТЕРАТУРНО-ХУДОЖНЯ ШЕВЧЕНКІАНА СВІТУ
(ЄВРОПА, АЗІЯ, АМЕРИКА, АВСТРАЛІЯ)"
(за вимогами ECTS)

1. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: курс «Літературно-художня шевченкіана світу (Європа, Азія, Америка, Австралія)» покликаний розширити та поглибити обізнаність його слухачів із життям і творчістю Тараса Шевченка, який, за словами Остапа Вишні, «зберіг цілий народ, цілу націю» і, як загально визнано, вивів її літературу на світові обшири й верховини, утвердити їх, слухачів, у думках про велич його постаті («Шевченко – одна з найгероїчніших особистостей на Землі», як висловився болгарський поет і перекладач «Кобзаря» Димитр Методієв). Засвоєння курсу має допомогти слухачам у глибшому опануванні всієї української літератури, її світового авторитету.

Предмет – сукупність різножанрових творів про Шевченка в українській і зарубіжній літературах, а також науково-критичних відгуків про них.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- Літературно-художня шевченкіана як важлива складова частина історико-біографічного письменства. Поєднання в ній історичної та художньої правди. Розкриття літературної лабораторії письменника як неодмінна якість твору про майстра слова, тобто такої як роман, повість, п'єса.
- Художня шевченкіана Європи, Азії, Америки, Австралії.

Основними завданнями вивчення дисципліни є усвідомлення аспірантами значущості художнього відтворення життя і творчості Тараса Шевченка, особливостей цього відтворення в кожній з літератур світу, ролі його в осягненні величі українського генія в літературно-мистецькому та суспільно-політичному житті.

Компетенції, якими має оволодіти аспірант у процесі вивчення навчальної дисципліни

Інтегральна компетентність. Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в галузі філології в межах професійної, наукової та дослідницько-інноваційної діяльності, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення на міжнародному та національному рівні.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

Фахові компетентності (ФК):

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – літературознавства, літературної критики тощо.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української та іноземної мов.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної та літературної специфіки.

ФК 18. Здатність розуміти специфіку та тенденції розвитку світового та українського літературного процесу, зміст методів, напрямів, стилів і жанрів.

ФК 19. Здатність на високому рівні володіти знаннями про теоретико-методологічні підходи в літературознавстві та розуміти сутність механізмів та підходів літературознавчого аналізу художнього твору.

ФК 20. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі філології в межах професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю в діалоговому режимі.

ПРН 16. Застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміти конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних норм.

ПРН 25. Уміти підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 29. Характеризувати основні тенденції літературного розвитку в культурному контексті та аспекті історико-суспільних явищ, визначати роль і місце окремого автора в літературному процесі, його приналежність до стильової епохи чи певного художнього напрямку.

ПРН 30. Використовувати різні підходи (історико-типологічний, рецептивно-естетичний, психологічний, культурологічний, гендерний, постколоніальний, герменевтичний) при характеристиці літературних явищ з урахуванням також і практики компаративних літературознавчих студій тощо.

ПРН 31. Застосовувати теоретичну спадщину світової літературознавчої думки та літературної критики; виявляти й розкривати інтертекстуальні паралелі.

ПРН. 34. Уміти практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

**Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація**

Літературно-художня шевченкіана світу (Європа, Азія, Америка, Австралія)												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	2	10	5			75		залік
Заочна	1	2	3	90	2	2	2			86		залік

1.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Літературно-художня шевченкіана як важлива складова частина історико-біографічного письменства. Поєднання в ній історичної та художньої правди. Розкриття літературної лабораторії письменника як неодмінна якість твору промайстра слова, тобто такої як роман, повість, п'єса.												
Тема 1. Огляд української літературно-художньої шевченкіани як найоб'ємнішої у світовому письменстві за жанрово-хронологічними параметрами. Загальна характеристика поетичної шевченкіани, започаткованої 1841 року О. Афанасьєвим-Чужбинським (вірш «Шевченкові»), до наших днів.	9	2				7	9	1					8

<p>Тема 2. Загальна характеристика української прозової шевченкіани: від коротких прижиттєвих фольклорних переказів до нинішніх романів і навіть розгорнутих епічних полотен – ділогії Василя Шевчука «Син волі» та трилогії Антонії Цвід «Кохані жінки Тараса Шевченка»</p>	10		2			8	9						9
<p>Тема 3. Закономірність появи в українському письменстві драматичних творів про Шевченка, спричиненої обставинами його життя (скажімо, літа солдатчини він сам називає «Журнал» «мрачної монотонної десятилетней драмой»). Еволюція драматичного освоєння постаті Шевченка: від прозових одноактівок і віршованих драматичних етюдів до повнометражних п'єс («Стіна» Ю. Щербака та «Гора» І. Драча) і драматичної поеми-тетралогії Б. Стельмаха «Тарас».</p>	9	2				7	8						8
<p>Тема 4. Огляд художньої шевченкіани в літературах національних меншин України і в творчості української діаспори.</p>	9		1			8	9						9

Тема 5. Художня шевченкіана в літературах слов'янського світу (польській, російській, білоруській, болгарській, сербській, словацькій), Прибалтики (литовській, латиській, естонській) та Молдови і Румунії.	9	2				7	10		1			9
Разом за ЗМ1	46	6	3			37	45	1	1			43

Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Літературно-художня шевченкіана Європи, Азії, Америки, Австралії											
Тема 1. Художня шевченкіана в літературах Закавказзя та Середньої Азії.	10	2				8	9					9
Тема 2. Художня шевченкіана в германських (німецькій та австрійській) і романських (румунській, іспанській, італійській) літературах.	8		1			7	9	1				8
Тема 3. Художня шевченкіана в літературах Індії, Шрі-Ланки, Китаю та Японії.	9	1				8	9					9
Тема 4. Художня шевченкіана в літературах Канади і США.	8		1			7	9		1			8
Тема 5. Художня шевченкіана в літературі Австралії.	9	1				8	9					9
Разом за ЗМ 2	44	4	2			38	45	1	1			43
Усього годин	90	10	5			75	90	2	2			86

Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Шевченкіана Богдана Лепкого.
2.	Поетична шевченкіана Андрія Малишка.
3.	Порівняльний аналіз творів про Тараса Шевченка пера Степана Васильченка та Гната Хоткевича.
4.	Шевченко в книзі його родича Дмитра Красицького «Тарасові світанки».
5.	Особисте життя в повісті Володимира Дарди «Його кохана».
6.	Роль документів у драмі Івана Драча «Гора».
7.	Жанрова і змістова специфіка твору Єжи Єнджеєвича «Українські ночі, або Родовід генія».
8.	Своєрідність висвітлення участі Шевченка в кос-аральській експедиції (за твором Уразака Бекбаулова «Тарас на Аралі»).
9.	Фольклорна основа поеми Хаміда Єргалієва «Мій земляк».
10.	Жанрова специфіка книги Дмитра Чуба «Живий Шевченко».

Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота) відповідь студента та ін.

Формами підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проекти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Оцінка А (90 – 100 балів) або «відмінно/зараховано» виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатомовною, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або «добре/зараховано» виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань,

що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплено ілюстраціями. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або «добре/зараховано» виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення питань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з практики не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або «задовільно/зараховано» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань, поверхово аргументує положення, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або «задовільно/зараховано» виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх питань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з історико-літературного матеріалу. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або «незадовільно/незараховано» виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 балів) або «незадовільно/незараховано» виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (залік)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	40	100

Рекомендована література

Наукова література.

Основна

1. Дзюба І. Тарас Шевченко : життя і творчість. Київ, 2008.
2. Мельничук Б. Шевченко у художній літературі. Шевченко в українській художній літературі. *Шевченківська енциклопедія* : в 6 т. Т. 6. Т-Я. Київ, 2015. С. 885–893.
3. Мельничук Б. Шевченко в художніх літературах зарубіжжя. *Шевченківська енциклопедія* : в 6 т. Т. 6. Т-Я. Київ, 2015. С. 893–900.
4. Мельничук Б. Малишко Андрій Самійлович. *Шевченківська енциклопедія* : в 6 т. Т. 4. М-П. Київ, 2013. С. 49–52.
5. Мельничук Б. І. Українська поетична шевченкіана : навч. посіб. зі спецкурсу. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2010. 174 с.
6. Мельничук Б. Шляхами української художньої шевченкіани, твореної в трьох століттях на трьох континентах. *Буковинський журнал*. 2013. 4 (90). С. 66–85.
7. Мельничук Б. Прозова шевченкіана. *Буковинський журнал*. 2014. 1 (91). С. 101–124.
8. Мельничук Б. Драматична шевченкіана. Шевченкіана національних меншин України. Діаспорна українська шевченкіана. *Буковинський журнал*. 2014. 2 (92). С. 107–142.
9. Мельничук Б. Тарас Шевченко в художніх літературах зарубіжжя. *Буковинський журнал*. 2014. Ч.3 (93). С. 92–127; Ч.4 (94). С. 88–114.
10. Мельничук Б. Шевченкіана, створена в кріївках і ГУЛАГах. *Слово і час*. 2012. № 4. С. 17–31.
11. Мельничук Б. І. З поля польської шевченкіани. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Вип. 1 (29). Ужгород, 2013. С. 110–113.
12. Мельничук Б. Російська художня шевченкіана, започаткована Антоном Майковим і Ніколаєм Некрасовим. *Spheres culture. Volume VII*. Люблін, 2014. С. 82–99.
13. Мельничук Б. Шляхи української художньої шевченкіани (Від початку 40-х років ХІХ століття до наших днів). *Записки Наукового товариства імені Тараса Шевченка*. Том ССLXVI. Львів, 2014. С. 355-422.
14. Мушкудіані О. Симфонія грузинської шевченкіани. Київ, 2009.
15. Мельничук Б. Художня шевченкіана української діаспори в Європі, Америці та Австралії. *Слово і час*. 2014. № 10. С. 18–26.

Додаткова

1. Мельничук Б. Випробування істиною. Проблема історичної та художньої правдив українській історико-біографічній літературі (від початків до сьогодення). Київ : Академія, 1996.
2. Мельничук Б. І. Художня шевченкіана як феномен світової літератури : матеріали ХХХІ Наукової шевченківської конф., м. Луганськ, 9-11 березн. 1994 р. Луганськ : Світлиця, 1994. С. 194–196.
3. Кравчук П. Тарас Шевченко в Канаді. Київ, 1961.
4. Микитенко О. Слово і образ Тараса Шевченка на берегах Гангу. *Всесвіт*, 1976, № 3.

Художня література

Збірники творів

1. Шевченко в художній літературі : (збірник худ. творів) / упор. В.Х. Косян і Н.С. Ткаченко. Київ : Держлітвидав, 1964. 574 с.
2. Вінок великому Кобзареві. Київ, 1961. 488 с.
3. Вінок Тарасові Шевченку. Оповідання. Київ, 1963.
4. І мене в сім'ї великій. Твори українських радянських драматургів, присвячені життю і діяльності Т. Г. Шевченка. Київ, 1961. 572 с.

Поетичні твори про Т. Шевченка (книги віршів, цикли, поеми)

1. Лепкий Б. Шевченко [цикл]. *Твори* : в 2-х т. Т. 1. Київ : Дніпро, 1991. С. 184–199.
2. Малишко А. Віщий голос : книга лірики. Київ : Рад. письменник, 1961.
3. Малишко А. Тарас Шевченко: драматична пісня. Київ : ДВХЛ, 1964.
4. Малишко А. Пісня Тараса Шевченка [цикл]. *Дорога під яворами* : лірика. Київ : Рад. письменник, 1964. С. 81–99. Окремо – вірш «Тарасова гілка» (с. 27–28).
5. Павличко Д. Дорога до Шевченка [поема]. *Покаянні псалми* : поезії. Київ : Основи, 2009. С. 745–756.
6. Драч І. Смерть Шевченка (симфонія). *Вибрані твори*: в 2-х т. Т.1. Поезії. Київ : Дніпро, 1986. С. 71–80.
7. Лубківський Р. Погляд вічності : поезії. Київ: Рад. письменник, 1990.
8. Білоус Д. Тарасові жарти. Київ : Молодь, 1964.

Прозові твори про Т. Шевченка

1. Кониський О. Тарас Шевченко-Грушівський : хроніка його життя / упоряд. В. Л. Смілянська. Київ : Дніпро, 1991.
2. Васильченко С. Широкий шлях. Частина перша: «В бур'янах». *Твори* : в 3-х т. Т. 2. 1909–1932. Київ : Дніпро, 1974. С. 199–242.
3. Хоткевич Г. Тарас Шевченко : повість. Львів : Каменяр, 1966.
4. Іваненко О. Тарасові шляхи : роман. Київ : Державне вид-во дитячої літератури УРСР, 1964.
5. Смілянський Л. Поетова молодість : роман. *Твори* : в 4-х т. Т. 3. / упоряд. В. Л. Смілянської. Київ : Дніпро, 1971. С. 5–474.
6. Тулуб З. В степу безкраїм за Уралом: роман. Київ : ДВХЛ, 1964.
7. Красицький Д. Тарасові світанки : [повісті про поета]. Київ : Веселка, 1989. 264 с.
8. Дарда В. Його кохана : [повість]. Київ, 1964.
9. Шевчук В. Син волі : роман. Київ, 1989.
10. Цвід А. Кохані жінки Тараса Шевченка: трилогія. [Кн. 1,2,3. – Київ, 2017].

Діаспорні прозові твори:

1. Чуб Д. Живий Шевченко. Біографічні та літературознавчі оповіді / передм. М. Слабошпицького. Київ, 2005.
2. Шлях велетня : Ілюстрована біографічна розповідь про Тараса Шевченка / Переказала Наталя Лівницька-Холодна : Видавництво Михайла Борецького, 1955. 143 с.

Драматичні твори про Шевченка

1. Щербак Ю. Стіна. Сподіватись : п'єси. Київ, 1988.
2. Драч І. Гора [п'єса-документ]. Київ : Рад. письменник, 1997.
3. Стельмах Б. Тарас: драматична поема-тетралогія. Львів, 2002. 464 с.

Зарубіжна шевченкіана

1. Єргалієв Х. Мій земляк : поема. Переклад з казахської В. Бровченка. *Поезії*. Київ : Дніпро, 1984. С. 76–106.
2. Бекбаулов У. Тарас на Аралі : повість. Переклад з каракалпацької С. Тельнюка. Київ : Дніпро, 1975.
3. Большаков Н. Їхав поет із заслання... : Пошуки. Роздуми. Дослідження. Київ : Дніпро, 1977.
4. Большаков Н. Шляхами великої доли. Київ : Веселка, 1984.
5. У Вільні, городі преславнім... Художньо-документальний диптих. Георгій Метельський. Провесінь над Вілією. Повість. Анатолій Непокупний. Балтійські зорі Тараса. Художньо-документальне есе. К. : Дніпро, 1989. 352 с.
6. Єнджесвич Є. Українські ночі, або Родовід генія. Львів : Атлас, 1997. Інша публікація – журн. «Київ», 1989, №11, 12. 1990, №1–5.
7. Апушкін Я. Сторінки життя : драматичний триптих. Переклад О. Новицького. Київ, 1982.

8. Інформаційні ресурси

- a. <https://diasporiana.org.ua/>
- b. <https://chtyvo.org.ua/>